

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De veneratione || sanctor[um] libri duo Judoci
Clich-||touei. Neoportue[n]sis. excelle[n]tissi-||mi
Parisiensis academïæ Theologi**

Clicthove, Josse

Coloniæ, 1525

VD16 C 4211

Animas humanas, quæ nihil habent purga[n]dum, cu[m] primu[m]
corporibus solutæ sunt, cœlesti gloria perfrui. IX

urn:nbn:de:hbz:466:1-36172

LIBER PRIMVS.

gressi, nūc dimissum repetamus iter. ¶ Nec minus ecclia sc̄a, ab opposito ei q̄ mō improbatu est, declinat errore, alteroq̄ extremo, inficiate sc̄os in cœlo, pro nobis hic degētibus preces ad deū fundere. Ipsa q̄ppe, sedula deprecatione, sc̄os oēs orat, ut intercedere dignent̄ pro nra oīm̄ salute. Christiferam q̄q̄ uirginē & singulos sc̄os obsecrat, ut orēt̄ pro nob̄ ad dominū. Deniq̄ & deū ip̄m supplex orat ecclia, ut sc̄os ip̄os, p̄ nobis orātes pro sua benignitate exaudiat. Qd̄ nequaq̄ generali cōstitutōe & obseruatōe faceret assidue, si nō haberet p̄ suafum atq̄ indubitātū, sc̄os cœlesti cōsortio ascriptos, p̄ nobis adhuc in terra agētibus deū orare, eorūq̄ p̄ces, ip̄i deo nō esse ingratas. Media itaq̄ inter duos istos errores extremos uia, incedēs ecclia catholica, cōstitet sanctos, supernæ ciuitatis Hierusalē foelicissimos ciues, deū orare pro ihs q̄ in hoc mundi stadio currunt, p̄nitentiæq̄ locū adhuc habent.

¶ Animas humanas q̄ nihil hnt̄ purgādū, cū primū corporibus solutæ sunt, cœlesti gloria perfrui. Cap. IX

Luca. 6

Ed ne sup arenā, fabricæ nræ fundamētū collocare uideamur, qn̄ poti⁹ supra firmā petrā, anteq̄ ad ulteriora progrediamur, opus est hoc loco & diuinæ scripturæ testimonijs, sc̄osq̄ patrū authoritatibus oñdere, aias sanctorū q̄ legis euāgelicę tpe obdormierūt in dño, cū primū uinculis corporeis absolute fuerint, protin⁹ ad æternæ quietis tabernacula traductas esse, & clara dei uisione glorificatas. Quinimo in uniuersum, quascūq̄ aias hoīm̄ post Ch̄i in cœlis ascēsiōne, nihil in se hnt̄es expiandū, cū suorū corporū nexibus soluunt̄ cōtinuo ad cœlestē euehi gloriā deiq̄ faciē clare cōtueri. Neq̄ illoꝝ esse assentiendū sn̄æ, q̄ dicūt sanctarū aiarū gloriā differri usq̄ in cōsummationē seculi, diēq̄ extremi iudicij, q̄ rursus suis uniant̄ corporibus, ut cum illis primū p̄cipiāt suorū opeꝝ p̄miū, cū q̄bus ptulerūt bñ̄ operandi labore. Quæ sane impia assertio, & sacris l̄is prorsus aduersa, si admittat̄, protinus dispereūt sanctorū pro nob̄ ofones in cœlis, interimant̄q̄ eorū suffragia, qn̄imo & aperit̄ tū fenestra huic ip̄robo errori, q̄ nō sint orādi a nob̄ sancti, neq̄ sup̄pliciter inuocādi. At q̄o qm̄ utrūq̄ paulo post cōprobare, nobis est

De veneratione Sanctorum.

bis est animus, q̄ & sancti in cœlesti gl̄ia beati, orent pro nob̄
& q̄ ijdē sint a nobis imp̄suis orādi, añ oia ondendū est, ipos
ex q̄ corporib; suor; glebas reliquerint, participes esse cœlestis
gl̄oriæ, & in cœlis beatos. Qd sequētibus annitemur astruere
rōnibus. ¶ **Prima.** Sancti patres tpe ueteris legis, pie in dño **I**
defuncti, cū primū exuti fuerūt corpe, translati sunt in requiē,
utpote in sinū **Abrahæ**, uti cōstat apte ex euāgelio, de **Laza**
ro delato ab angelis in placidū illud sanctarū aiar; receptacu- **Luca. 16**
lū, ubi cōsolationis erat locus. Et illic nulla affecti pcena, mo-
lestiā sensibilē inferēte, expectabāt beatā spem & aduētū gl̄iæ
dei. Aequo igit iure, imo & potiore, nūc aiæ sanctæ cū pri-
mū suis exuūt corporib;, traducunt in requiē beatitudinis æ-
ternæ, q̄nquidē nullū iā est impedimentū, qd eas remorei ab
illius gl̄oriæ introitu ac pceptione. ¶ **Scda.** Prop̄sior est deus **II.**
ad miserendū, q̄ ad puniendū, ut recte sentit **Augustinus**, &
clare colligit ex illo uerbo dñi in **Exodo.** Ego sum deus, uisi **Exodi. 20.**
tans iniquitatē patrū in filios, usq; ad tertiā & quartā generatio-
nē, & faciēs misericōdiā ihs q̄ diligūt me, in milia. Atqui deus, get
hēnali supplicio punit aiās i p̄ctis suis mortuas, cū primū cor-
poribus sunt exutæ, ut plane liquet ex illo uerbo beati **Iob,** de **Iob. 21**
reprobis. Ducūt in bonis dies suos, & in p̄cto ad iferna des-
cē dūt, & ex testimonio euāgelico, de diuite epulōe, q̄ mortu- **Luca. 16**
& in inferno sepult- eē phibet, flāmaq; cruciat- in loco tormēto
rū. Valētiorē igit rōne, sc̄tās aiās statim post resolutionē a su-
is corpib; æternæ getis beatitudine deus remunerat. ¶ **Tertia** **III.**
rō. **Chrs** latroni in cruce p̄nitentiā salutarē & fructuosam a-
gēti, petētiq; ab eo ut sui eēt memor, r̄ndit. Amen dico tibi,
hodie mecū eris in paradiso. Qd haud dubie cōpletū est, & aiā **Luca. 23.**
illi- ilico post solutionē a corpe, p̄cepit diuinæ uisionis partici-
pationē, noie paradisi in uerbis dñi designatā. Cū igit superne
gl̄oriæ p̄ceptio nō fuerit in illo dilata usq; ad mūdi cōsumma-
tionē, sed statim post sepationē a corpe eidē indulta, cūt (oro)
in alijs aiabus sc̄tis, nihil qd expiatione indigeat h̄ntib;us, diffe-
ret diuinæ uisionis cōicatio usq; in extremū iudicij diē & nō
protin- eis, cū corpe exceſserint, indulgebūt. ¶ **Quarta.** **Chrs** **III.**
dominus noster, humani generis redēptor est & saluator, uir-
tuteq; suæ acerbissime passionis tulit chirographū decreti qd

LIBER PRIMVS.

aduersum nos erat, & affixit illud cruci, morteq; sua uiuifica
Coloss. 2. pro nobis satisfactoria, & effusione sui preciosi sanguinis, rese-
 rauit nobis portas caeli, pctō primorū parentū oclusas. Ergo
 post illā Chri pro nobis oblationē factā in cruce, p̄solutūq; no-
 strā redēptionis prāciū, amotū erat impedimentū, qđ prius
 retardauerat introitū sanctarū aiarū in coelestē patriā. **Quocir-**
v ca reclusis iā foribus regni ætherei, nihil est reliquum, qđ aias
 sanctas & oino mūdas remoret ab ingressu paradisi. ¶ **Quin-**
ta. In gloriosa sua ascēsiōne, Chrs aias sanctorū patrū infernis
 locis eductas, secū euexit ad coeli palacia, quēadmodū **B. Pau-**
Ephes. 4. lus ad Epheseos scribēs, ait. **Ascendēs Chrūs in altū,** captiuā
 duxit captiuitatē, dedit dona hoibus. Illi igit sancti patres, cū
 Chro in coelū traducti, facti sunt participes æternæ gloriæ,
 neq; diuinæ uisionis fruitio in eis est prorogata usq; ad extre-
 mū v̄l̄s iudicij tēpus. **Cur igit in alijs, q; hinc sancte & pie dis-**
VI. **cedūt nihil hñtes expurgandū, differet coelestis gloriæ remu-**
 neratio, in cōsummationē usq; seculi? ¶ **Sexta.** Inter baptismū
 & circūcisiōnē antiquæ legis, id assignat discriminis, qđ circun-
 cisiō, suo tpe nō apuit ianuā paradisi ijs q; eā rite susceperūt, s; **q;**
 placidas tm̄ sedes illis indulsit in sinu **Abrahæ,** qđ p̄solutum
 esset p̄cium pro humani gñis redēptione. **Baptismus** uero ja-
 perit ianuā regni coelestis oibus, q; lauacro illo regenerationis
 sunt abluti, tāta quidē efficacā, ut siquē post p̄ceptū baptismū
 cōtingat ex hac uita migrare, nulla deinceps cōtracta peccati
 labe, is protinus euolet in coelestia regna, quēadmodū in ca-
 nonicis sanctionibus cap. maiores, titulo, de baptismo & eius
 effectu, definitū est. **Is aut baptismi effectus mō dictus, nequa-**
q; locū haberet, si aiarū q; nullā hñt eluendā maculā, gloria dif-
VII. **ferret usq; in finē mūdi. ¶ Septima.** Nullus inficiabit, sacratis-
 simā uirginē **Mariā** dei matrē, cū ex hac ualle miseræ assum-
 pta est ad æthereū thalamū, protinus gloriæ coelestis beatitu-
 dinē cōtinuisse, & clarā dei uisionē, qđ quidē ecclīa sancta glo-
 riosam eius in coelū assumptionē solenni ueneratione quotā-
 nis celebrat, & de ea reuerēter cōcinit. **Exaltata est sancta dei**
genitrix, sup choros angelorū ad coelestia regna. Quod igitur
de ipsa indubitate admittūt oēs, cur nō idē admittent de sc̄tis
Petro

De veneratione Sanctorum.

Petro & paulo, & alijs quibusque, qui pie obdormierunt in domino: Si quidem in omnibus hisce nihil est piaculi, quod aditum regni caelestis ipsis occludat. Est igitur idem, & de quibusvis animabus sanctis sentiendum. De sanctis identidem martyribus, id in ecclesia canit pronuntium. Gaudent in caelis animae sanctorum, quae Christi uestigia sunt secuti. Atque modo in caelis gaudium obtinent, si necdum admittuntur ad dei uisionem sed illius expertes ad finem usque mundi degunt: ¶ Octaua. Angeli VIII. sancti, puerorum in Christo credentium custodes, iugiter obtinent claram dei uisionem in caelis, secundum illud uerbum domini in euangelio. Angeli eorum spiritus uident faciem patris uestri, qui in caelis est. Atque sancti qui pie in Christo uixerunt, per bonorum operum studium assumpti sunt ad sacros angelorum ordines, aut inferiorum, aut superiorum, pro antiquae uitae qualitate ac conditione. Igitur sanctae animae post resolutionem a corporibus suis, statim etiam uident faciem patris caelestis, absque ulla gloriae procrastinatione. ¶ Nona. Sanctus Paulus ad Philippeneses scribens, dicit se cupere dissolui & esse cum Christo. Dissolui quidem, per animae a corpore separationem, & esse cum Christo, per gloriae caelestis participationem. Qui autem id cuperet, nisi animae sanctorum post dissolutionem a corpore, statim Christo in gloria coniungerentur. Idem etiam, in secunda ad Corinthios epistola dicit. Sciens quod dum sumus in hoc corpore, peregrinamur a domino, per fidem enim ambulamus, & non per speciem. Audemus autem, & bonam uoluntatem habemus, magis peregrinari a corpore, & praesentes esse ad dominum, & idem contendimus siue absentes siue praesentes, placere illi. Non autem uellet illud apostolus, quod secundum constituta dei legem, fieri minime posset. Animae igitur sanctorum, dissolutae carcere corporis, & peregrinantur a corpore, & praesentes sunt ad dominum, facie ad faciem eum contemplantes, & iam secundum speciem beati. ¶ Decima. Animae sanctorum, interfectorum propter uerbum dei, in sacra uisione conspectae sub altari, cum expeterent a deo iustitiam exerceri in suos persecutores, acceperunt diuinum rursus, quod requiesceret adhuc tempus modicum, donec compleant conserui & fratres eorum. Et datae sunt illis singulae stolae albae, quae significat felicitatem & requiem animarum in gloria caelesti, separatae adhuc a suis corporibus. In extremo uero iudicio alteram recipient stolam, utpote gloriam corporis, quam in terra sua (ut ait propheta) dupliciter possidebunt. Igitur animae beatorum, e in super

Mat. 18

IX. Philip. I

2. Corin. 5

X Apoca. 6

Elia. 6

LIBER PRIMVS.

Apoca. 14 in supna ciuitate Hierusalē nunc stola gloriæ sunt indutæ, & ad diuinæ uisionis spectaculū admissæ. Qd etiā ostendit uox illa, cælo delapsa. Beati mortui, q in dño moriunt. Amodo iā dicit spūs, ut requiescāt a laboribus suis. Opera em̄ illoꝝ, sequunt illos. Qñō aut a laboribus suis requiescerēt aiæ, in dño mortuæ, si nō essent assecutæ requiē illā, q̄ est in clara dei uisionē.

XI.
Augustinus

¶ **V**ndecima rō. **B. Augustinus** in libro de definitionibus orthodoxe fidei & ecclesiasticis dogmatibus, cap. quadragessimosecūdo, eandē astruit sniam dicēs. Post ascensionē dñi ad cælos, oim sanctoꝝ aiæ, cū Ch̄o sunt, & exeuntes de corpore, ad Christū uadunt, expectātes resurrectionē corpis sui, ut ad integrā & perpetuā beatitudinē, cū ipso pariter imutentur. Sicut & peccatoꝝ aiæ, in inferno sub timore positæ, expectāt resurrectionē sui corpis, ut cū ipso ad pœnā cōuertant æternā. Hæc ille. Quid rogo p̄ hoc testimonio dari aptius?

Idem.

Idē q̄q̄ in libro meditationū, cap. 23. loquēs ad sctōs de deo, ait. Per ip̄m uos rogo, de cuius pulchritudine iā satiamini, de cuius beatissima uisione semp̄ gaudetis. Sola aut clara dei uisio cū intētissimo amoris ardore, aiæ beatas satiat, scdm̄ illud prophætæ uerbū. Satiabor, cū apparuerit gl̄ia tua.

XII.

Psal. 16.
Ambrosius

B. Ambrosius in libro de bono mortis, eidē cōsonat sniæ, cū inqt. Animę purgatę, post corpoꝝ claustrū, uisione spūali (q̄ est p̄ speciem) uidēt deū. Visio aut p̄ speciem, ea est, q̄ ab ap̄lo nominat̄

I. Corin. 13.

Bernardus

Malachias

minat̄ uisio q̄ sit facie ad faciem, cōprehēdens atq; cōplectēs p̄cipuū gloriæ cœlestis portionē. Demū **S. Bernardus** in sermone de sancto **Malachia** ep̄o **Hiberniæ**, apud **Clarāuallem** uita defuncto, interrogās primū, ait. Nunqd̄ nō uiuit̄ aiā scilicet **Malachiæ**, deinde respondēs subnectit. Vtiq; & beate. Mox ad eū uerba conuertens, subiicit. Nec iā in fide ambulās, sed in specie regnas. In specie aut̄ regnare, est facie ad faciem deū uidere. Demū alias multas autoritates ac rōnes, ad eandē faciētes rē, affert copiose ac ubertim eximius uir ac p̄clarus

Gabriel Biel, in lectione sexagesimaseptima

suæ expositionis super canone missæ,

ubi eandē materiam diffuse

pertractat.